



Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Peperstraat te Oosterhout
Rapportnummer 15-0306/17-0173

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Peperstraat te Oosterhout

Januari 2016, aangepast mei 2017

Rapportnummer: 15-0306/17-0173

In opdracht van: KlokBouwOntwikkeling BV
Postbus 40018
6504 AA Nijmegen

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl



Veldonderzoek: L. Hulsen MSc

Auteur: L. Hulsen MSc

Kwaliteitscontrole: ir. E. Claassen

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Zorgplicht	4
1.4	Wet natuurbescherming	4
1.5	Leeswijzer	5
2	Plangebied	6
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	6
2.2	Voorgenomen plannen	8
3	Methode	9
4	Natuurwaarden	10
4.1	Beschermde gebieden	10
4.2	Beschermde soorten	12
4.2.1	Flora	12
4.2.2	Vlinders en libellen	12
4.2.3	Mieren en kevers	13
4.2.4	Vissen	14
4.2.5	Reptielen en amfibieën	14
4.2.6	Vogels	15
4.2.7	Zoogdieren	17
5	Conclusies	19
5.1	Wet natuurbescherming	20
	Geraadpleegde bronnen	21

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer heeft het voornemen om aan de Peperstraat te Oosterhout een woonwijk te realiseren. Hiervoor dienen twee schuren te worden gesloopt. Ten behoeve van de planologische procedures is het noodzakelijk te onderzoeken welke natuurwaarden actueel in het gebied aanwezig zijn en op welke wijze de werkzaamheden hierop effect hebben. Dit om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving gehandeld zal worden.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming is hierbij de Flora- en faunawet van belang. Gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura 2000) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in de tabellen van beschermde flora en fauna in het kader van de Flora- en faunawet. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Flora- en faunawet een zorgplicht. Deze zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Wet natuurbescherming

Met ingang van 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet.

Onder de nieuwe wet blijft de bescherming van een groot aantal dier- en plantensoorten ongewijzigd, zoals bijvoorbeeld de bescherming van vleermuizen, gierzwaluw en huismus. Maar er is ook een aantal wijzigingen aangebracht in de bescherming die dier- en plantensoorten genieten. De vissoort kleine modderkruiper bijvoorbeeld is onder de nieuwe wet niet meer beschermd, daarnaast is een aantal plantensoorten toegevoegd als beschermde soorten en is een aantal plantensoorten niet meer beschermd.

Ten aanzien van beschermde gebieden die onder de huidige Natuurbeschermingswet 1998 vallen, verandert er praktisch gezien niets onder de nieuwe wet.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek is ingegaan op de (mogelijke) aanwezigheid van soorten met een beschermingsstatus volgens de Flora- en faunawet als de Wet natuurbescherming.

De in deze rapportage beschreven conclusies worden tevens getoetst aan de Wet natuurbescherming.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt aan de Peperstraat binnen de bebouwde kom van Oosterhout, gemeente Nijmegen. In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een braakliggende akker waar mais verbouwd is. Aan de oostkant van deze akker behoort een strook met begroeiing en volkstuintjes tot het plangebied. In de zuidoosthoek van het plangebied staat een woonhuis met bijbehorende tuin. Aan de westrand van het plangebied zijn twee houten schuren aanwezig ten behoeve van opslag. De noord- en de westgrens van het plangebied worden gevormd door droogstaande sloten. Mogelijk staat er in tijden van erge regenval enig water in. De noord-, oost-, en zuidzijde van het plangebied grenst aan bebouwing, bestaande uit woonhuizen. In het westen grenst het plangebied aan een eveneens, ten tijde van het veldbezoek, braakliggende akker.

De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1 en de grove begrenzing in figuur 2. Op pagina 7 en 8 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.



Figuur 1. Ligging plangebied (rode cirkel) (bron: Bing Maps)



Figuur 2. Begrenzing van het plangebied (rood omlijnd) (bron: Bing Maps)



Foto 1. Overzicht plangebied



Foto 2. Oostgrens



Foto 3. Sloop op noordgrens



Foto 4. Sloop op westgrens



Foto 7. Schuur met brandhout



Foto 8. Binnenzijde tweede opslagschuur



Foto 9. Bosschage buiten plangebied



Foto 10. Pad westgrens

2.2 Voorgenomen plannen

Initiatiefnemer is voornemens in het plangebied een woonwijk te realiseren (figuur 3). Hiervoor dienen de twee aanwezige schuren gesloopt te worden.



Figuur 3. Voorgenomen plannen (bron: IMOSS Stedenbouw, Landschap, Buitenruimte)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Er is voor het soortenonderzoek gebruikgemaakt van gegevens van de Nederlandse Databank Flora en Fauna (NDFF), websites Vlindernet.nl, Libellenet.nl, Waarneming.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen. De gegevens over vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, vlinders en libellen zijn onder andere uit dergelijke atlassen afkomstig.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natuurbeschermingswet 1998 gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten. De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Bij het onderzoek is gekeken naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten volgens de Flora- en faunawet (geldig tot 31 december 2016) als de Wet natuurbescherming (in werking vanaf 1 januari 2017).

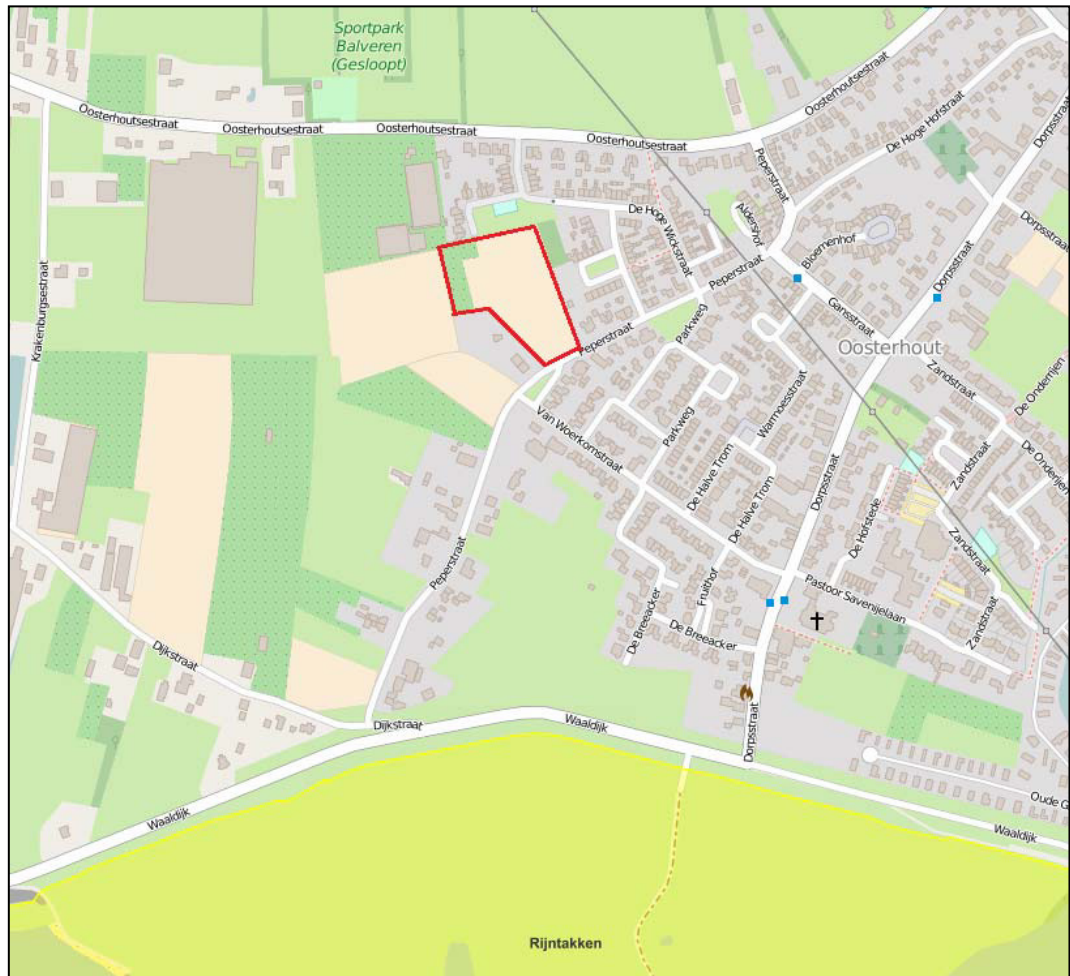
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 28 december 2015 in de middag onder de volgende weersomstandigheden: zonnig en circa 14 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natuurbeschermingswet 1998

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Economische Zaken (EZ) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op ongeveer 420 meter van het plangebied ligt. Dit betreft het Natura 2000-gebied "Rijntakken".



Figuur 4. Plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebied (geel) (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Zoals blijkt uit gegevens van de provincie Gelderland en de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Economische Zaken (EZ) maakt het plangebied geen deel uit van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS). Het dichtstbijzijnde gebied dat onderdeel is van het natuurnetwerk ligt ten zuiden van het plangebied op ongeveer 420 meter afstand van het plangebied (figuur 5). Dit betreft hetzelfde gebied als het bovengenoemde Natura 2000-gebied.



Figuur 5. Plangebied (rode icoon) ten opzichte van NNN (bron: Groenloket provincie Gelderland)

Effectbeoordeling

Het plangebied ligt op ongeveer 420 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied en NNN. Aangezien het plangebied buiten het dichtstbijzijnde natuurgebied ligt, kunnen alleen effecten optreden op het gebied middels externe werking. Gezien de tussenliggende bebouwing kunnen effecten van licht en geluid worden uitgesloten. Echter, er kan niet uitgesloten worden dat er door de functieverandering van het plangebied veranderingen optreden in stikstofdepositie op het nabijgelegen natuurgebied, positief dan wel negatief.

Conclusie

Er kan niet worden uitgesloten dat er veranderingen in stikstofdepositie optreden, positief dan wel negatief, ten aanzien van het nabijgelegen Natura 2000-gebied "Rijntakken" en NNN. Dit natuurgebied is gelegen op 420 meter van het plangebied.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of er mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Het plangebied bestaat uit een akker waar mais op verbouwd is. De randen van het plangebied bestaan uit onder andere gras, braam, brandnetel, klimop en riet.

Bij het veldbezoek zijn geen beschermde planten aangetroffen. Er is vastgesteld dat in het plangebied biotopen voor beschermde planten ontbreken. Het plangebied betreft een zeer voedselrijke omgeving. Het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

Conclusie

Het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied kan worden uitgesloten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde vlindersoorten grote ijsvogelvlinder, rouwmantel, bruin dikkopje, heideblauwtje en keizersmantel (alle FFtabel 3) voorkomen.

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied de beschermde libelsoorten rivierrombout en gevlekte witsnuitlibel (beide FFtabel 3) voorkomen. In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig, wat voortplantingsbiotoop voor libellen uitsluit. Het is mogelijk dat een algemene libelsoort incidenteel in het plangebied foerageert.

Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied zijn de beschermde vlindersoorten grote ijsvogelvlinder en rouwmantel waargenomen. De grote ijsvogelvlinder kwam vroeger voor in de omgeving van Nijmegen, maar is sinds 1995 uit Nederland verdwenen (Vlindernet.nl). Ook de rouwmantel komt niet meer voor in Nederland, er worden enkel zo nu en dan zwervers waargenomen (Vlindernet.nl). Mogelijk betreffen de waarnemingen uit de NDFF een zwerver. Het voorkomen van de grote ijsvogelvlinder en de rouwmantel in het plangebied kan worden uitgesloten.

Het bruin dikkopje, heideblauwtje en de keizersmantel zijn op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied waargenomen. Het bruin dikkopje is een soort die voorkomt op droge graslanden en binnen Nederland alleen nog gezien wordt in Zuid-Limburg (Vlindernet.nl). Het heideblauwtje is een soort die, zoals zijn naam al verraad, voorkomt op de heide (Vlindernet.nl). De

keizersmantel komt vooral voor in bosranden waar grote aantallen viooltjes aanwezig zijn (Vlindernet.nl).

Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat er in het plangebied geen geschikte biotopen aanwezig zijn voor het voorkomen van beschermde dagvlindersoorten. Beschermde dagvlinders hebben specifieke habitateisen; het plangebied voldoet hier niet aan.

De beschermde libelsoort rivierrombout is waargenomen binnen één kilometer van het plangebied. Waarschijnlijk is de waarneming van de rivierrombout gedaan langs de Waal. Deze libelsoort is gebonden aan grote rivieren en wordt daar met name langs de oevers aangetroffen. Er kan niet worden uitgesloten dat er sporadisch een zwervende rivierrombout aangetroffen kan worden in het plangebied, ze vliegen soms weg van het water (Libellennet.nl).

Op een afstand van vijf tot tien kilometer afstand van het plangebied is de beschermde libelsoort gevlekte witsnuitlibel aangetroffen. De beschermde witsnuitlibel komt voor rond laagveenmoeras en vegetatierijke vennen. Deze biotopen ontbreken in de directe omgeving van het plangebied. Echter, ook de beschermde witsnuitlibel vliegt wel eens weg van het voortplantingswater. Het sporadisch voorkomen van de gevlekte witsnuitlibel in het plangebied kan dan ook niet worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Er kan niet worden uitgesloten dat sporadisch een zwervende rivierrombout of gevlekte witsnuitlibel (beide FFtabel 3) aangetroffen kan worden in het plangebied. Echter, het plangebied vormt geen essentieel leefgebied voor deze libelsoorten. Er kan dan ook redelijkerwijs worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten zullen hebben op het voorkomen van de soorten rivierrombout of gevlekte witsnuitlibel.

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten dagvlinders voor in het plangebied. Er kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op het voorkomen van de soorten rivierrombout of gevlekte witsnuitlibel (beide FFtabel 3). Mogelijkerwijs komen deze soorten sporadisch zwervend voor in het plangebied.

4.2.3 Mieren, kevers en slakken

Beschermde soorten mieren en houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen als oude (naald)bossen. Deze biotopen zijn niet aanwezig in het plangebied.

Beschermde waterkevers zijn afhankelijk van grote, permanent stilstaande wateren. Oppervlaktewater is in het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied kan worden uitgesloten. Uit gegevens van het Compendium voor de Leefomgeving blijkt dat de beschermde wijngaardslak (FFtabel 1) voorkomt in de omgeving van het plangebied. Het voorkomen van de wijngaardslak in het plangebied kan niet worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Indien de beschermde wijngaardslak (FFtabel 1) voorkomt in het plangebied kunnen de voorgenomen ontwikkelingen negatief effect hebben op het voorkomen van de soort. Het leefgebied neemt af in oppervlakte.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor de wijngaardslak (FFtabel 1).

Conclusie

Er komen geen beschermde soorten mieren en kevers voor in het plangebied. Mogelijk komt de beschermde slakkensoort wijngaardslak (FFtabel 1) voor in het plangebied. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

4.2.4 *Vissen*

In het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Hierdoor kunnen geen vissen voorkomen in het plangebied. Er is daarom niet nader onderzocht of beschermde vissen voorkomen in de buurt van het plangebied.

Conclusie

In het plangebied komen geen vissen voor.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Volgens gegevens van de NDFF komen binnen tien kilometer van het plangebied de amfibieënsoorten; kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker (alle FFtabel 1), Alpenwatersalamander (FFtabel 2) en poelkikker, kamsalamander, rugstreeppad, knoflookpad en heikikker (alle FFtabel 3) voor.

Volgens deze bron komt binnen tien kilometer van het plangebied tevens levendbarende hagedis (FFtabel 2), hazelworm, adder, gladde slang, ringslang en zandhagedis (FFtabel 3) voor.

Verspreidingskaarten van RAVON en het boek 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al. 2009) laten zien dat het voorkomen van Alpenwatersalamander, levendbarende hagedis (beide FFtabel 2), knoflookpad, heikikker, hazelworm, adder, gladde slang, ringslang en zandhagedis (alle FFtabel 3) in het plangebied uitgesloten kan worden. Deze soorten komen niet voor ten noorden van de Waal en ten zuiden van de Nederrijn.

Door het ontbreken van oppervlaktewater is het plangebied geen voortplantingslocatie voor amfibieën. Door het ontbreken van oppervlaktewater vormt het plangebied ook geen geschikt leefgebied voor meer watergebonden soorten, zoals bastaardkikker, poelkikker en kamsalamander.

Ook voor rugstreeppad, een soort van dynamische milieus, is het plangebied in de huidige staat niet geschikt. Rugstreeppad heeft goed vergraafbare zandige plekken nodig, evenals bos in de omgeving. Het voorkomen van rugstreeppad in het plangebied is uit te sluiten.

Het plangebied is wel geschikt om te dienen als landbiotoop voor de minder kritische soorten van FFtabel 1, zoals gewone pad en bruine kikker.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt om te dienen als landbiotoop voor de minder kritische soorten van FFtabel 1, zoals gewone pad en bruine kikker. De voorgenomen plannen hebben een effect op mogelijk in het plangebied voorkomende algemene amfibieën; er verdwijnt landbiotoop.

Aanbeveling

Het is aanbevolen om bij de werkzaamheden rekening te houden met de aanwezigheid van rugstreeppad in de omgeving van het plangebied. Rugstreeppadden kunnen geschikte gebieden zeer snel koloniseren. Het openlijk laten liggen van zandhopen en tijdelijke waterplassen dient daarom voorkomen te worden.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

Conclusie

De voorgenomen plannen hebben een negatief effect op het landhabitat van amfibieën van FFtabel 1. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

4.2.6 *Vogels*

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied enkele algemeen voorkomende vogelsoorten waargenomen, waaronder ekster en kauw. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor algemene vogelsoorten. Er bevinden zich geen bomen en struiken in het plangebied die broedgelegenheid kunnen bieden aan vogels. Mogelijk bieden de schuren broedgelegenheid aan algemeen voorkomende vogelsoorten.

In het plangebied en in de omgeving zijn geen huismussen waargenomen. De schuren zijn ook niet geschikt voor het herbergen van vaste rust- en verblijfplaatsen van huismussen. Eveneens is de constructie van de schuren

ongeschikt voor nestplaatsen van gierzwaluwen. Gierzwaluwen hebben kieren en holtes en een vrije uitvliegroute nodig om een nestlocatie geschikt te maken. Het voorkomen van huismussen en gierzwaluwen in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

Uit het bronnenonderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied steenuil en kerkuil voorkomen. De schuren zijn niet toegankelijk voor steen- en/of kerkuil. Het is derhalve uit te sluiten dat in de bebouwing een nest van kerk- of steenuil aanwezig is. Mogelijk vormt het plangebied onderdeel van het grotere foerageergebied van steen-, rans- en/of kerkuil. Er kan niet worden uitgesloten dat uilen nestgelegenheid vinden in de directe nabijheid van het plangebied. Indien uilen een vaste rust- en verblijfplaats hebben dichtbij het plangebied is het niet uit te sluiten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor de betreffende soort.

Het plangebied vervult geen belangrijke functie voor andere vogels met een jaarrond beschermd nest, zoals bijvoorbeeld foerageergebied.

Effectbeoordeling

Gezien de ligging van het plangebied en nestmogelijkheden in de directe omgeving, kan niet worden uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor steen- en/of kerkuil waarvan het nest jaarrond beschermd is. Indien het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor één of meer van deze soorten zullen de voorgenomen plannen hier een negatief effect op hebben.

Voor de algemeen voorkomende vogelsoorten geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn in de schuren, het verwijderen van de schuren niet kan plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren.

Mitigerende maatregelen

Nader onderzoek naar de functie van het plangebied voor uilen wordt aanbevolen. Op basis van de resultaten van dit nader onderzoek kan worden bepaald of en welke mitigerende maatregelen nodig zijn.

Door de schuren buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen wordt voorkomen dat er negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met half juli.

Conclusie

Gezien de ligging van het plangebied en nest mogelijkheden in de directe omgeving, kan niet worden uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor steen-, rans- en/of kerkuil waarvan het nest jaarrond beschermd is. Indien het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor één of meer van deze soorten zullen de voorgenomen plannen hier een negatief effect op hebben. Nader onderzoek naar de functie van het plangebied voor uilen wordt aanbevolen.

Het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor algemene vogelsoorten (FFtabel vogels). Als het verwijderen van de schuren buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt voorkomen dat er negatieve effecten optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, bosvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en Brandts vleermuis (alle FFtabel 3) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het hele plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De schuren in het plangebied zijn vanwege de constructie ongeschikt voor het herbergen van vleermuisverblijfplaatsen. Er is geen spouwmuur of betimmering aanwezig waar achter vleermuisverblijfplaatsen aanwezig kunnen zijn.

De grenzen van het plangebied bieden mogelijk lijnvormige groenstructuren die zouden kunnen functioneren als vliegroute voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

Het plangebied kan (onderdeel van) het leefgebied vormen van soorten als mol, konijn, egel en diverse algemene muizensoorten (alle FFtabel 1).

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen tien kilometer van het plangebied de volgende beschermde zoogdiersoorten voorkomen: eekhoorn, steenmarter, damhert, wild zwijn (alle FFtabel 2) en bever, das, waterspitsmuis en boommarter (alle FFtabel 3).

Voor de eekhoorn, damhert, wild zwijn, bever, waterspitsmuis en boommarter is geen biotoop aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van deze soorten binnen het plangebied is daarom uit te sluiten.

Mogelijk vormt het plangebied een onderdeel van het grotere leefgebied/foerageergebied van de steenmarter. De schuur met brandhout was zodanig vol dat deze ontoegankelijk was. Er zijn echter geen sporen aangetroffen van steenmarter die erop zouden kunnen duiden dat een steenmarter de schuur betreedt. In en bij de tweede schuur waren eveneens geen sporen van steenmarter aanwezig.

De das komt voor in de omgeving van het plangebied (telmee.nl). In het plangebied zijn geen sporen van dassen aangetroffen. Het is gezien de grotendeels door bebouwing ingesloten ligging uit te sluiten dat de das binnen het plangebied voorkomt. Mogelijk foerageert de das sporadisch langs de oostgrens van het plangebied. Gezien de nabije ligging van bebouwing is dit echter zeer onwaarschijnlijk en vormt het geen essentieel onderdeel van het foerageergebied van das.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatief effect hebben op de functie van het plangebied als foerageergebied. Ook rond en boven de beoogde bebouwing kunnen vleermuizen foerageren en er is voldoende gelijksoortig foerageergebied beschikbaar in de omgeving. De grenzen van het plangebied

bieden mogelijk lijnvormige groenstructuren die zouden kunnen functioneren als vliegroute voor vleermuizen. Er zijn echter geen werkzaamheden aan de structuren van de grenzen van het plangebied voorzien. Mogelijkerwijs wordt met name de structuur van de oostelijke grens zelfs versterkt door de aanleg van tuinen. Met de voorgenomen plannen blijft het mogelijk voor vleermuizen om zich langs de randen van het plangebied te verplaatsen.

Een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 benut het plangebied als (onderdeel van hun) leefgebied. De voorgenomen ontwikkeling heeft een negatief effect op deze soorten aangezien leefgebied binnen het plangebied verdwijnt.

Voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op het foerageergebied van steenmarter (FFtabel 2). In de omgeving van het plangebied is voldoende geschikt leefgebied voor steenmarters aanwezig.

Aangezien het plangebied geen essentieel foerageergebied vormt voor de das (FFtabel 3) kan worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op das.

Mitigerende maatregelen

Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

Aanbeveling

Het is aanbevolen uitstraling van verlichting naar de grenzen van het plangebied minimaal te houden om effecten van verlichting op eventuele vliegroutes van vleermuizen tot een minimum te beperken.

Conclusie

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen negatieve effecten op mogelijk aanwezig foerageergebied van vleermuizen. De grenzen van het plangebied bieden mogelijk lijnvormige groenstructuren die zouden kunnen functioneren als vliegroute voor vleermuizen. Er zijn echter geen werkzaamheden aan de structuren van de grenzen van het plangebied voorzien. Mogelijkerwijs wordt met name de structuur van de oostelijke grens zelfs versterkt door de aanleg van tuinen. Met de voorgenomen plannen blijft het mogelijk voor vleermuizen om zich langs de randen van het plangebied te verplaatsen.

Het plangebied is voor een aantal grondgebonden zoogdieren van FFtabel 1 geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende of compenserende maatregelen uit te voeren voor de zoogdiersoorten van FFtabel 1.

Voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op mogelijk leefgebied/foerageergebied van steenmarter en/of das.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Er kan niet worden uitgesloten dat er veranderingen in stikstofdepositie optreden, positief dan wel negatief, ten aanzien van het nabijgelegen Natura 2000-gebied “Rijntakken” en NNN. Dit natuurgebied is gelegen op 420 meter van het plangebied.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende beschermde soorten voor die vermeld staan in de tabellen van de Flora- en faunawet, zie tabel 1 op de volgende pagina.

Soorten van FFtabel 1

Mogelijk wordt het plangebied gebruikt door enkele grondgebonden zoogdieren, amfibieën en de wijngaardslak, die zijn opgenomen in FFtabel 1. De voorgenomen plannen hebben mogelijk een negatief effect op zoogdieren, amfibieën en/of de wijngaardslak van FFtabel 1. Voor de soorten van FFtabel 1 geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling. Het is derhalve niet noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen voor de soorten van FFtabel 1.

Soorten van FFtabel 2

Mogelijk vormt het plangebied een onderdeel van het grotere leefgebied/foerageergebied van de steenmarter. De voorgenomen plannen hebben geen effect op het leefgebied/foerageergebied van de steenmarter. Verblijfplaatsen van steenmarter zijn redelijkerwijs uit te sluiten in de schuren.

Soorten van FFtabel 3

Het plangebied kan deel uitmaken van het foerageergebied van vleermuizen. Voorgenomen plannen zullen geen negatief effect hebben op het foerageergebied van vleermuizen. De grenzen van het plangebied bieden mogelijk lijnvormige groenstructuren die zouden kunnen functioneren als vliegroute voor vleermuizen. Er zijn echter geen werkzaamheden aan de structuren van de grenzen van het plangebied voorzien. Mogelijkerwijs wordt met name de structuur van de oostelijke grens zelfs versterkt door de aanleg van tuinen. Met de voorgenomen plannen blijft het mogelijk voor vleermuizen om zich langs de randen van het plangebied te verplaatsen.

Er kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op het voorkomen van de beschermde libelsoorten rivierrombout of gevleete witsnuitlibel (beide FFtabel 3). Mogelijkerwijs komen deze soorten sporadisch zwervend voor in het plangebied. Het plangebied vormt geen essentieel leefgebied voor deze soorten.

Aangezien het plangebied geen essentieel foerageergebied vormt voor de das (FFtabel 3) kan worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen negatieve effecten hebben op das.

Soorten van FFtabel vogels

Het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor algemene vogelsoorten (FFtabel vogels). Als het verwijderen van de schuren buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt voorkomen dat er negatieve effecten optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten.

Gezien de ligging van het plangebied en nestmogelijkheden in de directe omgeving, kan niet worden uitgesloten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor steen-, rans- en/of kerkuil waarvan het nest jaarrond beschermd is. Indien het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor één of meer van deze soorten zullen de voorgenomen plannen hier een negatief effect op hebben. Nader onderzoek naar de functie van het plangebied voor uilen wordt aanbevolen.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Amfibieën	FFtabel 1	Landhabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Grondgebonden zoogdieren	FFtabel 1	Leef- en foerageergebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Wijngaardslak	FFtabel 1	Leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Steenmarter	FFtabel 2	Leef- en foerageergebied	Nee	-	-
Vogels (niet jaarrond beschermd)	Vogels	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen van schuren buiten het broedseizoen
Steen-, rans- en kerkuil	Vogels met een jaarrond beschermd nest	Foerageergebied	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek: maart-april
Vleermuizen	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	-	-
Vleermuizen	FFtabel 3	Vliegroutes	Nee	-	-
Das	FFtabel 3	Foerageergebied	Nee	-	-
Rivierrombout en gevlekte witsnuitlibel	FFtabel 3	Leef- en foerageergebied	Nee	-	-

5.1 Wet natuurbescherming

Onder de Wet natuurbescherming blijven soorten van de FFtabel 1 die mogelijk in het plangebied kunnen voorkomen vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Onder de Wet natuurbescherming is de wijngaardslak niet meer beschermd.

De bescherming van vogels blijft in de praktijk gelijk aan de huidige situatie. Dit betekent dat ook onder de nieuwe wet rekening gehouden dient te worden met het broedseizoen. De bescherming van steenuil, ransuil en kerkuil die mogelijk het plangebied als foerageergebied gebruiken blijft gelijk aan de situatie onder de Flora- en faunawet. Ook de bescherming van steenmarter en vleermuizen blijft in de praktijk gelijk aan de huidige situatie.

In het plangebied worden geen 'nieuw beschermde soorten' verwacht.

Onder de Wet natuurbescherming zijn bovenstaande conclusies te handhaven.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Brochure: Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten, 22 februari 2005.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx>, 29 december 2015
- + NDFF - quickscanhulp.nl 29-12-2015 11:30:03
- + NNN: flamingo.prvgld.nl/viewer/app/Natuurbeheerplan, 29 december 2015
- + NNN: groenloket provincie Gelderland, 29 december 2015
- + www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.ravon.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt soorten, niet individuele planten of dieren, om te voorkomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar komt. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild levende planten- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is het 'Nee, tenzij' principe. Dit betekent dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Heel vaak gaan activiteiten en de bescherming van soorten prima samen. Soms is het optreden van schade aan beschermde dieren en planten echter onvermijdelijk. In die situaties is het nodig om vooraf te bekijken of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

In de Flora- en faunawet geldt een verbod op activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten. De wet spreekt niet van (ruimtelijke) plannen. Op basis van de onderzoeksplicht (Wro) en de plicht tot het vaststellen van een uitvoerbaar plan dient bij het maken van bestemmingsplannen beoordeeld te worden of er belemmeringen aanwezig zijn voor verlening van een eventuele ontheffing voor de activiteiten in het plan.

Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in sommige gevallen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet van toepassing. Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling:

- + voor de soorten van FFtabel 1 is geen ontheffing nodig;
- + voor de soorten van FFtabel 2 geldt dat moet worden gewerkt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Indien er geen goedgekeurde gedragscode voorhanden is, zijn ook de soorten uit FFtabel 2 ontheffingsplichtig;
- + voor soorten van FFtabel 3 moet altijd ontheffing worden aangevraagd. Deze bescherming geldt ook voor hun vaste rust- en verblijfplaatsen.

De zorgplicht uit artikel 2 blijft echter altijd van toepassing op alle in het wild levende planten en dieren en hun directe leefomgeving.

Natuurbeschermingswet 1998 (bron: Rijksoverheid)

De Natuurbeschermingswet regelt de bescherming van gebieden die als staats- of beschermd natuurmonument zijn aangewezen. Deze juridische status geeft extra bescherming aan bijzonder waardevolle en kwetsbare natuurgebieden. Het belangrijkste onderdeel van de wet is dat er een aparte vergunning nodig is voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor het natuurmonument. Het maakt daarbij niet uit waar die activiteiten plaatsvinden, dat kan zowel binnen als buiten het natuurgebied zijn (de zogenaamde 'externe werking'). Op dit moment is ongeveer 300.000 ha natuurgebied aangewezen als staats- of beschermd natuurmonument.

In 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet (Nb) 1998 in werking getreden. Daarmee voldoet Nederland aan de eisen van de Europese natuurwetgeving. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-

gebieden. Hieronder vallen de speciale beschermingszones volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn, gebieden die deel uitmaken van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), beschermde natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstoring effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets. De habitattoets is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring vanwege de Natuurbeschermingswet nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet

dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen door in gemeentelijke bestemmingsplannen.

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wn)	Categorie 2 (§ 3.2 Wn)	Categorie 3 (§ 3.3 Wn)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.